

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Arts & Music

هنر و موسیقی

به قلم ریچارد مارکوس

برگردان از: حمید بهشتی

۰۹ نومبر ۲۰۱۱

عمر «بامبینو» مختار: نوازنده ملی طوارقی

گیتار به جای مسلسل

پس از سال ها جنگ مسلحانه بسیاری از شورشیان طوارق برای ادامه حیات فرهنگی ملت خویش رو به موسیقی کرده اند. یکی از جالب ترین شورشیان پیشین هنرمندی است به نام عمر «بامبینو» مختار. داستان های بسیاری در باره این آلبوم است: نه فقط داستان زندگی فردی که آنرا تولید نموده است، بلکه همچنین داستان ملتی که قدمت آن به قریب ۱۴۰۰ سال می رسد و داستان یک سرزمین. به هنگام گزارش در باره موزیک بامبینو در این باره نیز باید سخن گفت. زیرا در غیر اینصورت تقریباً نیم آنچه که در موسیقی او می باشد ناگفته می ماند.

با این که معمولاً مطالعه نقد آثار موسیقی کمتر به قصد کسب اطلاعات سیاسی و اجتماعی انجام می شود، معهذاً همه اطلاعات مربوط به این مرد، موسیقی او، ملت و سرزمین او، آنچنان دارای اهمیت است که نمی توان از آن صرف نظر نمود. موسیقی او به جهات مختلفی بیش از هر چیز بدین مسائل مربوط می شود.

اینجا سخن در باره عمر «بامبینو» مختار است. مردی که سرزمینش از جمله خشک ترین مناطق کره ارض می باشد. سرزمین او در صحرای افریقا واقع است، به ویژه آن بخشی از صحرا که درون مرزهای الجزائر، مالی، بورکینافازو و نیجریه قرار دارد. نام ملت او «کِل تاملگوست» می باشد که عموماً بدان طوارق گویند. آنها به صورت ایلات به چوپانی و مشایعت کاروان ها از الجزائر تا نیجریه پرداخته و از قرن ها پیش در صحراء گله های خود را پرورش می دادند.

شورشگری با موسیقی

آنها به سختی در مقابل هر گونه نفوذ خارجی مقاومت نموده، برای استقلال سرزمینشان به مبارزه پرداخته اند، علیه همه و هر کسی که بکوشد آنها را زیر نفوذ خویش درآورد. ریشه های موزیک آنها تا اعماق تاریخ ملتشان می رسد و نیز به گیتار مدرن الکتریکی ستاره های موسیقی راک اندرول مانند جیمی هندریکس و جیمی پیچ و قیام های مسلحانه «کل تاملگوست» علیه دولت های نیجریه و مالی در سال های دهه ۱۹۸۰. سرانجام همین شورشیان بودند که ابتداء مسلسل های خویش را بر زمین نهاده و آنگاه دست به گیتار بردند و بدین صورت محتوای شورش خویش را تغییر دادند.

عمر «بامینو» مختار در سال ۱۹۸۰ در یکی از کمپ های واقع در صحراء در نزدیکی شهر آگادز واقع در نیجریه و به نام گومر المختار چشم به جهان گشود. هنگامیکه دولت نیجریه در پاسخ شورش سال های دهه ۱۹۸۰ در مقابل کل تاملگوست دست به عملیات نظامی زد، والدین بامینو به الجزایر گریختند. در سال های دهه ۱۹۹۰ که ظواهر امر حاکی از این بود که امکان توافق با دولت به وجود آمده است خانواده وی مجدداً به آگادز بازگشت. مختار در هجرت نواختن گیتار را آموخته بود. پس از بازگشت وی به آگادز یک نوازنده مجرب او را تحت حمایت خویش گرفت. سایر اعضای گروه وی را که جوان ترین و کوچک ترین آنها بود به بامینو ملقب نمودند، با اشاره به واژه ایتالیائی بامینو برای طفل خردسال.

تا زمانی که صلح ادامه داشت، یعنی از سال های دهه ۱۹۹۰ تا آغاز قرن جدید رشد هنری بامینو مرتب پیشرفت می کرد. در سال ۲۰۰۷ که مجدداً شورش آغاز گشت، دولت نیجریه «نوازندگان گیتار» را تحت فشار قرار داد. زیرا دولت آنها را دشمن خود می دانست. هنگامی که ارتش دوتن از نوازندگانی را که با او همکاری داشتند به قتل رساند، بامینو دوباره مهاجرت نمود. اما این بار به سوی غرب و به بورکینافازو.

دومین بازگشت به میهن

اینجا بود که پس از یک سال جست و جو، مستند سازی به نام ران ویمین در حین تهیه فیلمی در باره کل تاملگوست («آگادز- موزیک و قیام») به یکی از کاست های بامینو دست یافت. ویمین چنان تحت تأثیر موسیقی بامینو قرار گرفت که او را با خود به امریکا برد و آنجا به اتفاق وی آلبوم «آگادز» را تولید نمود. این آلبوم چند ماه پیش به نشر Cambancha به بازار عرضه گشت.

هنگامی که در سال ۲۰۱۰ ارتش، دولت سابق را برکنار و قدرت را به دست گرفت، قرارداد صلحی با شورشیان کل تاملگوست بسته شد و به دنبال آن مهاجران توانستند به کشورشان بازگشت نمایند. بدین قرار بود که ویمین و بامینو نیز به آگادز بازگشته و توانستند سی دی و فیلمی را به موازات هم تهیه نمایند.

مانند نسل اول نوازندگانی که نوازندگی را که «ایشومار» نامند - از واژه فرانسوی شومور (به معنی بیکار) است و معادل موسیقی شورش به کار می رود- موسیقی بامینو نیز ملغمه ایست از عناصر مدرن و سنتی. گیتار الکتریکی همگام و همراه با ضربی یک نواخت موجب اثری افسون کننده گشته، شنوندگان را به درون هاله ای از آهنگ می کشاند.

معنویت مادیت

گاه به گاه نوای گیتار بامینو با اوج تک نوازی که در ریتم و حول ریتم سر می دهد، گوئی بیانگر آرزوی آزادی ملت خویش می گردد.

برخلاف بسیاری از گیتاریست های تک نواز در راک اندرول که همچون برشی برای خواننده می باشند، تک نوازی های بامبینو بیشتر به گونه ای از گسترش احساسی موزیک شباهت دارند و مادیت محض را به معنویت می کشانند. بدین صورت تک نوازی های او فقط بازتاب اوج احساسات و برانگیختگی وی که ناشی از سوگندش به در خدمت آینده بهتری برای ملت خویش می باشد، نیست، بلکه می تواند راز و نیاز عمیقی تلقی گردد که دل شنونده را به تکان می آورد.

بامبینو در گفت و گوهائی که از وی در مطبوعات در باره سی دی مزبور منتشر گشته اند از ارتباط خود با صحراء سخن گفته است و این که تا چه میزان انگیزنده موزیک او بوده و چه قدر او و ملتش آنجا را موطن خود می دانند. از سه ترانه سنتی که در این سی دی ضبط شده اند، دوتای آنها را او از جاهای دیگر اخذ نموده است (من به سرزمین خویش درود می فرستم) و (صحراء، وطن من). عنوان این ترانه ها به خوبی گویای این است که چه قدر رابطه این ملت با صحراء عمیق می باشد.

دعوی استقلال فرهنگی

در دوران قیام دولت، نیجریه در ابتداء موزیک گیتار نوازان را بدین خاطر ممنوع نمود که آنها را تحت فشار بگذارند، با این استدلال که ترانه های آنها حامل پیام شورش می باشند.

اما این ترانه ها حاوی دعوت به مبارزه مسلحانه نبوده، بلکه بیش از هر چیز به ملت خود یادآوری می کنند که باید نسبت به هویت خویش سرافراز باشد و بر سنت های دیرینه خویش اتکاء کند. بسیاری از مردم «تاملگوست» مجبور بودند به خاطر خشکسالی و از دست دادن احشام و چراگاه های خویش که به علت استخراج اورانیوم صورت گرفت به شهر ها مهاجرت نمایند. این ها باعث شد که پیام آنها اهمیت بیشتری یافته و موجب شود که مردم نسبت به هویت خویش آگاهی یافته و احساس سرافرازی و اعتماد به نفس در آنها تقویت گردد.

در این آلبوم از آثار خود بامبینو دو ترانه هست (ما را به هم پیوند ده) و (برادران با هم باشیم) که درست با همین انگیزه ها نوشته و تهیه شده اند. یعنی برای این که ملت خود را به حرکت در آورد تا علیه همه چیزهائی که آزادی آنها را سلب کرده، یا مجبور نموده است که زندگی عادی خود را رها کنند، بر خیزند.

دوام ملت کل تاملگوست بدین خاطر است که توانسته اند در شرایط سخت محیط خویش مقاومت نموده بیاموزند چگونه خود را با تغییرات محیط زندگی خویش وفق دهند. این ملت که قرن ها برای حفظ استقلال خویش مبارزه کرده است به خوبی می داند همواره راه های مختلفی برای دست رسی به مقصود وجود دارند. موسیقی عمر «بامبینو» مختار و پیام ترانه های او برای ملتش بخشی از این کوشش هاست. بدون شک آن ها قوی ترین سلاحی هستند که مردم «کل تاملگوست» در حال حاضر در اختیار دارند.

لینک به آلبوم

<http://bombino.bandcamp.com/URL:>

نواهای شورشی بر ضد جنگ: عمر مختار و گروه او در سال ۲۰۱۰ جلوی مسجد اعظم آگادز در مقابل هزاران تماشاچی کنسرتی را اجرا نموده و پایان جنگ های نیجریه را جشن گرفتند.

اتکاء به هویت و سنت خویش: عمر «بامبینو» مختار در آلبوم «آگادز»

برگرفته از سایت قنطره - ۱ نوامبر ۲۰۱۱

http://de.qantara.de/wcsite.php?wc_c=17622&wc_id=18208